

Szerkesztőség:

II-ik kerület 460. házszám,
hová a lap szellemi részét
illető közlemények kül-
dendők.

Kéziratok vissza nem
adatnak.

ABONY

Kiadóhivatal:

SZERDAHELYI JÁNOS
könyvnyomdája, hová az
előfizetési pénzek, a hirde-
tések és ezeknek díjai, va-
lamint a felszólamlások kül-
dendők.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS SZÉPIRODALMI LAP. — MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és vidékre küldve egész
évre 8 korona, fél évre 4 korona, negyed évre
2 korona. Egyes szám ára 16 fillér.

Felelős szerkesztő:
TEMESKÖZY GERZSON.

Főmunkatársak:
VEVERÁN ISTVÁN. VÉLI MIKSA.
Kiadótulajdonos: SZERDAHELYI JÁNOS.

Hirdetmények,

nyiltterek, valamint hirdetési díjak, közvetlen a kiadó-
hivatalhoz küldendők. Nyílttér sora 1 korona.

Belvizeink lecsapolása.

(T. G.) Egy félv papir fekszik előttünk, melyen vagy 20 sorban fel van sorolva a munkálatok és azok költségei, melyekkel a város belterületéről a felgyülemelő vizek lennének lecsapolva.

Az, hogy hány köbméter földet, hol kell kiemelni, nem igen érdekelhet egy adófizetéstől, közszolgalmányok teljesítésétől kesedő laikus közpolgárt, hanem a végösszeg, melybe ez a kis locspocs levezetése kerül épen 51902 koronát tesz ki, azaz hogy annyit tenne ki a mérnöki szakvélemény és számítás szerint, ha azt megadnók, ha azt a tervezetet fogadnók el a munkálatok alapjául, mely a költségtervezet és műszaki leírás mellett fekszik, mert ez egy komplikált, mesterséges művelet, a mi bizony sok költséget igényel.

Ha nem volna más út mód ennek a dolognak a keresztül vitelére, nem szólnánk hozzá se jót, se rosszat, de midőn — ha nem jobb is, de sokkal olcsóbb, s legalább is a czélnak teljesen megfelelő eszköz áll az intézők rendelkezésére, erre vonatkozólag kötelességünknek tartjuk észrevételeinket megtenni.

A mérnöki tervezet ugyanis a czeglédi uton és a bikaakol tájékán, a páskumokon

levő nagy hegydombon keresztül átvágásokat tervez, helylyel helylyel partok, dombok átmetszésével, a mi természetesen emeli a költségeket.

A város bentlakói, a kiknek a portájukon soha víz nem jár, már vagy húsz év óta nyögik a Gerje Perje „adót,” minek akkor ki fizetni még 52000 koronát is, hogy a község belvizeitől megszabadulhasson?

Nem túlzunk s nem keresünk tetszetős formákat nézeteink és álláspontunk támogatására, ha azt mondjuk, hogy ez a mai viszonyok között lehetetlen.

Van a város belterületén természetes utja a víz lefolyásának, Mészáros István törvénybíró beltelkén fekvő legmagassabb pontból két felé vezetve a vizet, egyik ágazaton a füzeséren keresztül, a másik a buzgányon és dohányos éren keresztül, melyek egyesülnek a kécskei uton, a krakóba levezető csatornába.

Ezeket a természetes levezető medreket be kell lejtezni, tisztántartani, abba csatornákat vezetni az eső és talaj vizek befogadására és kész a belvizek levezetésének szörnyű nagy problémája.

A beltelki ártér tulajdonosok évi járulékot fizetnek a Gerje Perje vízszabályzó társulat pénztárába, tehát ez a társulat kö-

teles a levezető medence fentartására adjon a város bizonyos évi összeget — mondjuk 4000 koronát — azért, hogy a természetes medencékbe apróbb csatornákat vezethessen s hogy ezeket a társulat szintén fenntartsa.

Erre azt mondhatja valaki, hogy ez többbe kerül, mint a mérnöki tervezet szerinti levezetés, mert a 4000 korona évi járulék 100000 korona tőkének a kamata; ámde nem kell figyelmen kívül hagyni, hogy az 52000 korona költséggel kiépítendő levezetési művelet fenntartása is csak annyi — ha nem több — évi kiadással járna s így ezt a nagy összeget hiába dobtuk ki.

Hát biz ezen gondolkozni, töprengeni kell egykicsit, az ilyen dologba mostani anyagi viszonyaink között — en bloch — bele ugorni nem lehet.

Elvégre is nem érthet mindenki mérnöki dologhoz, az ily műszaki produktumokhoz szakértelem szükségeltetik. Mi sem szakszerű fejtegetésekbe bocsátkozunk, csupán amennyire tájékozva vagyunk e kérdésben, kívánunk azok segítségére lenni, a kik még egyáltalán semmi féle módozatnak az ismeretével nem bírnak.

Egy mérnöki szakvélemény, leírás, tervezet és térkép fekszik előttünk 52000 korona kiadással, e fölött a képviselő tes-

pó szinellentét. meg a tenger habjainak halk moraja. Most nem rezdül lelkének egyetlen hurja sem. Unott egykedvűség, a testet s a lelket lenyugozó fáradtság vett rajta erőt. Mit is keresett ő itt? Budapesti barátai unszolták, hogy csak menjen délre: Abbáziába, Nizába, Kairóba pihenni, meggyógyulni.

— Meggyógyulni? Keserűen mosolygott ennél a gondolatnál. Milyen tapintatosak azok a pesti fiúk. Hát van még számára is orvosság? Nincs! nines! . . . Inkább azt kellett volna mondaniok: Meghalni . . . De hát legyen meg a jóbarátok öröme. S Kálnai otthagya a pesti szerkesztőség pokolian forró, idegbontó, de gondolatfakasztó légkörét. Eljött délre meghalni. Mintha bizony nem volna mindegy, hogy odahaza a kerepesi temetőben fekszik-e az ember, vagy pedig egyedül, ismeretlenül valahol a földközi tenger partjain.

Az isztriai hegyek felől hűs szél kezdett fújdogni. Kálnain megint erőt vett a köhögési roham. Bosszúsán dörmögte.

— Ezt nevezik az én tudós orvosaim a gyógyulás egyetlen módjának, ha én itt a pokol háta mögött, ismeretlen földön, soha nem látott emberek közt pusztulok el. Az igaz: ez a hűs levegő meghozza a legradikálisabb gyógyszert. De legyen meg a tudós fakultás akarata.

TÁRCZA.

A bolyongás vége.

Bolyongva jár szép vadvirágos réten:
Bolyongással tölti el az időt,
Bolyongva jár az utczák tengerében.
S végig járja az erdőt, mezőt,
Bolyongva jár egy képzelet világon,
Álmodik ébren tündér álmokat:
Bolyongva jár egy zajló oceánon.
S látni vél szép nimpha lányokat.

Bolyongva jár hajnalban és napeste,
S át bolyong egy milljó éjszakát:
És álmait ha betükbe lehelte:
— Mely elbodontja félig az agyát:
Ugy végig járja még egyszer a tájat,
S le ül hol arczát nem érheti fény;
Szívéből az álmok álma árad,
És így készül el egy-egy költemény . . .

Kinyomják; és eladják potom árba:
Ráírják: az ő „költeményei”.
S el viszik egy fényes budoárba,
Hol várják a kor hölgyeményei.

Orezájuk fehér, mert rizspor van rajta. —
Kezükben egy-egy franczia regény,
Tetszik tudni olyan pikáns fajta:
— Egy szobacziezus, meg egy völegény.

Az egyik fogja, csak hogy lapozhasson
A versek közt miket bolyongva irt —
Majd kérdi tőle egy másik kisasszony,
Orezája hosszú s fölötté blazirt:
„Mit írnak ott azok a költő bácsik?
Elovlakom majd — Most a mamám hív”.
„Nem érdemes, felel rá a másik,
Egy érzélgős számár poeta szív! . . .
Szebenyi József.

Az utolsó fénysugár.

Az alkonyat lassanként szétterjeszté sötét szárnyait. Az a csodás tengerparti alkonyat, mely ibolya színűvé festi a tenger habjait s végigvezetve a lilaszín minden skáláján, sötétfeketére varázsolja a fényes tükröt. A felhőfoszlányok mögül előbúvik a hold s ferdén eső sugarai fényes ezüstös csíkot rajzoltak a véghetetlen feketeségbe.

A villa Speránzának egyik ablakából Kálnai Lajos egykedvűen bámulta a tájat. Pár évvel ezelőtt talán megragadta volna képzeletét a megka-

tület fog dönteni, elfogadja, vagy nem. Ám de nem elég egyszerűen azt mondani, hogy igen vagy nem. Mert ha elfogadjuk, a lakosságra terhet rakunk, azt pedig jól meg kell gondolni és meg is kell indokolni, tudnia kell a népnek, hogy mire adja verejtékkel keresett filléreit.

Ha nem fogadjuk el, abba a felsőbb hatóság nem fog belenyugodni s eszközt keres annak keresztül vezetésére.

Azt tanácsoljuk tehát, hogy készítettessék egy újabb műszaki leírás természetes levezetéssel és lépjen az előjáróság érintkezésbe a vizszabályzó társulat vezetőségével a módzatok kivitelére nézve, ebben a tekintetben támogatására lesznek a felsőbb hatóságok is.

Ám de ami a legfőbb — s ezt hátra hagytuk — az ilyen dolgok tanulmányozást igényelnek, a tanulmányozások pedig időt és nyugalmat, ezekkel az eszközökkel pedig a mi előjáróságunk nem rendelkezik.

Az olyan kérdéseket, melyeknek megoldása 52000 koronákat emésztene föl, az előjáróságnak pontosan és lelkiismeretesen tanulmányoznia és tudnia kell, azokról alapos ismertetéseket kell nyújtania, mert végre is egy műszaki tervzet és leírás lehet pontos, lehet czélszerű és tökéletes is, de anyagi megtakarításokra nem kötelezi semmi, alkotásánál nem köteles az anyagi lehetőségeket mérlegelni; ez az előjáróság dolga és lelkiismeretbe vágó kötelessége.

Hanem akik ezt megkövetelik, nyujtsanak módot is hozzá.

Vigyázzunk, meggondolva haladjunk, mert még sok baj van hátra, melyekről majd jövőszámunkban mondunk el egyet mást.

Bezárta az ablakot. Aztán hirtelen elhatározással magára rántotta a frakkját.

— Eh, végre is a halál utjának sem kell marcangoló önkínzásokkal kikövezve lenni.

Lement a hangversenyterembe. Mulatni, vigan akart. Szabadulni akart a közeledő elpusztulás rémképeitől. Élne vigan, gondatlanul, mint a többi ember, akinek sohase jut eszébe, hogy valami borzalmas hatalom bármely pillanatban odakiálthatja. Elég!

De mikor maga előtt látta azt a zibongó embertömeget, a pajzán vigságot, a piros pozsgás asszonyok kokotteriáit, az életerőtől duzzadó férfiak flirtjét, kimondhatatlan keserűség vett rajta erőt. Mért oly jókedvűek, mért egészségesek ezek. S mért tagadta meg a kérlelhetlen végzet épen tőle ezt a nagy adományt? Miért kell csak neki a kikerülhetlen vég biztos tudatában magát önkínzásokkal megemészteni? Büszke volt. Erős férfinak akart látszani, ki szembe mer nézni a fatummal. Tudni akarta a baját. Most tudja. De mily borzasztó az ára a sötét titok felderítésének.

Vissza akart menni lakására, hol legalább nem bántja őt a tündéri csillogás, a fény, a pompa, mások jókedve, midőn egy könnyű kéz érintését érezte vállán.

— Ön is itt van, Kálnai?

Visszafordult az ismerős hang hallatára. Dobozy osztálytanácsosné állott előtte. Mennyire

A pórember pusztulása

A legnehezebb és legfáradtságosabb munka a társadalom érdekében a földmivelő osztályra esett. Évről-évre kell neki felhasználni minden munkaerőjét, hogy a természettől kicsikarhassa mindama terményeket, melyek annyi millió ember fentartására szükségesek. És emellett soha sines biztosítva arról, hogy káros természeti bal-események, szorgalmának és erőlködésének minden gyümölcsét egycsapással tönkre nem teszik. A földmivelő tehát állandóan föllele van utalva s akaratlanul is azon tudattal kel és fekszik le, hogy minden munkája és fáradtsága hiába való, ha arra Isten az ő áldását és kegyelmét reá nem adja. De épp azért, mert egész élete és működése a birtokkal és földel van össze növe, meiytől ő arczának verejtékével nyeri meg terményeit, csüng a földmivelő lelkének egész erejével az ő birtokán: arra irányul minden gondolata és törekvése messze menő politikai vagy társadalmi ügyekkel ő kevésbé törődik.

A földmivelő osztály, ha ép eszét nem zavarták meg a modern tévtanok, szívéből nem irtották ki a vallást, a legnagyobb jelentőséggel bír a társadalomban. Ő képviseli a konzervatív elemet, ez képezi azon nélkülözhetetlen alapot, melyre az államot, társadalomban építeni kell, hogy az szilárd alappal és tartóssággal bírjon.

És mit tapasztalunk manapság? A társadalom alapjai inognak, mert a földmivelő osztály válságra jutott. Léte veszélyeztetve van az új irány által, mely felszivja a föld osztályát és mezei munkássá dekradálja az egykor szabad és csak szabadságában erős pórosztályt. Ki ne tapasztalta, mint pusztul napról-napra a szabad paraszt, mint idegenkednek többen és többen a földnek művelésétől, mint kerül a paraszt és nemesi curia idegen kézbe. A szabad pórember földön-futóvá lesz vagy mezei munkásnak szegődik, csak hogy életét tenghesse. Más választása ugyisincs. Elvesztvén birtokát, elveszti önállóságát, szabadságát és hazaszeretetét is s rabszolgává süllyed. Jaj annak az államnak, melyet csak rabszolgák tartanak fenn!

Hogy mi idézte elő e szomorú képet, annak felfedezésére nem szükséges valami nagy ész, csak tiszta szemünk legyen a látásra.

Az általános gazdasági csapások mellett, először is a nagyadó, melynek terhe alatt a földmivelő osztály már-már összeroskad. — E szegényosztálynak van kézzelfogható és legkönnyebben ellenőrizhető fekvősége. A fekvőbirtok értéke könnyen megbecsülhető és értéke szerint meg is adóztatható, — a készpénz készlet nagyon könnyen eltitkolható s csak nehezen megterhelő. A kézzelfogható birtokokra kivétlen az állam az adót, annak készpénzben való lefizetését követeli,

megszépült ez az asszony, amióta nem látta akkor még süldő leányka volt, a diák ábrándok az első szerelem tárgya. Most megasszonyosodott. Idomai kerekébbek lettek. Termete mintha megnyult volna. Az a szende gyermekies tekintet helyét, a szépségének tudatában élő asszonynak kihívó pillantása foglalta el. Csak az ajkai körül játszadozó pajzán mosoly maradt a régi. Ettől a csábos mosolytól félt mindig Kálnai. Ezért a mosolyért kerülte őt éven keresztül azt az asszonyt. S most itt terem előtte az édes ígézet, hogy elrabolja lelkének azt a cseppnyi nyugalmit is. Most varázsütésre feljult lelkében a multnak ezer édes emléke. A kis vidéki város boldogító csendje. A zöld zsalugáteres ház, a mely előtt ő annyiszor sétált el holdvilágos estéken. Az ifju lélek nagyratörő ábrándjai, mely hires, gazdag akar lenni, csak hogy minden kincsét az imádott lábai elé rakhassa. Az első csók, meg a szerelmi életnek sok-sok apró epizódja. S mindez most olyanélénken van emlékezetében, mintha mindez csak tegnap történt volna, mintha az az öt év annyi viszontagságaival el se repült volna feje fölött. Érezte, hogy soha nem fog szabadulni ettől az asszonytól. Nem is szabadult. Követte aztán Verát mindenhová, mint az árnyéka. Az a pár óra, a melyet nem tölthetett Verával együtt a pokoli kinok ideje volt. Szenvedélyesen szerette azt az asszonyt, csakugy mint 6—7 évvel ezelőtt

mely intézkedéseivel egy újabb terhet ró a birtokos osztályra: a magtárban levő gabonaáru készpénzbe való átváltoztatásának a terhet.

Ilyen viszonyok között ne csudálkozzunk a földmivelő osztály felzudulásán vagy nyögésén az adócsavar alatt. Semmit sem nevezhet magáénak: minden az államé: mert mindent az államtól kell megvennie — a legkisebb kenyeret, melylyel gyomra korgását lecsillapítja, fogyasztási adó révén szerzi magának. Valóban semmit sem mondhat magáénak — a házőrző kutya is az államé; mert kutyaadót fizet utána. A földből kicsikart gyümölcs a II. osztályú keresetadó alá esik a fejadó a családtagokat tartja evidenciában.

A parasztbirtok oly rohamos pusztulásának főoka Dr. Hahnenkamph tanulmánya szerint a modern agrár politikai törvényeinkben, mely kimondván az örökösök egyenjogúságát a tanyaörökösökkel, a tanya feloszthatatlanságát egyszerűen törülte. Az örökösök rendesen csereértéke szerint becsülik meg a birtokot, nem törődve azzal, hogy a csereérték jóval fölülmulja a használati értéket. Ha a birtokot egyik vagy másik örökös meg akarja tartani apja hagyatékát, akkor a birtok elárvereztetik s a befolyt összeg az örökösök között egyenlő részekben felosztatik. Ez utolsó esetben a birtok egyik kézből a másikba vándorol át s kiszámíthatlan károkkal jár úgy az államra, mint a társadalomra.

Azért méltán sürgetik hazánk kiváló nemzet gazdaszai, hogy nálunk is, mint Ausztriában, Németországban és Angliában, a birtok-eldarabolás törvény által megszigoríttassék; mert nálunk is bekövetkezett, amitől a nagy Széchenyi tartott ki összehasonlítá a magyar paraszt gazdaság minimumát egy tehénnel, melyet ha kétfelévágunk egynek sem lesz semmije!

Az áliamtól ne várjunk mindent: hanem tegyünk magunk — kiki tehetsége szerint — valamit a honfentartó agrárosztály érdekében. Főleg sokat tehetne e téren az intelligens elem oktatás, buzdítás, támogatás és jöpeladaadás által. A nép mindig kiskoru a jóra mintegy erőszakolni kell.

MI UJSÁG?

— **Lelkészmegerősítés.** Lapunk zártakor vettük ama örömhírt, hogy főtiszt. Lévay Mihály róm. kath. lelkészszé való megválasztását a püspök tegnap leérkezett levelében megerősítette, egy alkalommal pedig főtiszt. Hirling János nagyon szeretett h. plebánosunkat Újszászra h. plebánossá nevezte ki. Az októberi hűvös időben jóleső meleg érzést keltettek ezek a kedves hírek, melyek felmelegítik fázékony lelkületünket és rideg közérzületünket, az Isten áldása legyen a közmegelegedésre szolgáló főpapi bölcs intézkedésen.

De még se úgy. Sokkal szenvedélyesebben, érett férfinak mindent átölelő perzselő szenvedélyével.

Küzdött szenvedélyével. Hányszor tartotta magát ostobának, hogy ő a sir szellőn álló kísértet magához akarja lánczolni azt az üde, egészségétől duzzadó lényt. Hányszor elmondta, hogy ő csak elsorvasztja annak az életre termett asszonynak üde báját. Neki nem szabad már szeretni, s még kevésbé szerettetni. Neki nincs joga reményeket ébreszteni abban az asszonyi kebelben, melyeket be nem válthat! El kell utaznia, messze, ismeretlen vidékekre, hogy soha hírét se hallhassa az az asszony, a kit ő meglopott, elrabolta reményeit, szívét s a legvadabb önzéssel magával viszi a sirba.

De mikor ez az utolsó fénysugár életében. Azután az örök, reménytelen sötétség következik. S neki még ennek az utolsó fénysugárnak ragyogását, áldó melegét se szabad élveznie. El kell pusztulnia nyomorultan. Remények, szerelem nélkül . . . De kötelessége neki félreállani az utból, mig hiányát nem érezik. Neki kötelessége lemondani minden boldogságáról. Mert csak az élőké a jog, a boldogság, a szerelem. S Kálnai még aznap elutazott, messze, minél messzebb meghalni . . .

— **A „népkör“ ünnepe.** Nagyban készülődik a népkör házavatási ünnepére, a mi elég szépnek ígérkezik, dacára annak a sajnálatos körülménynek, hogy a szereplők egyike másika lemondott a közre működésről. Sajnálattal vette tudomásul a kör, hogy Máthé József az egyet történetének megírásáról és felolvasásáról, Dobozy Kálmán pedig Forgács Endre sárbogárdi lelkész szép alkalmi költeményének elszavalásáról mondott le az utolsó napokban. Helyette Tömösközi József vállalta el a költemény felolvasását; intézkedés tételét azonban, hogy ezt maga a költő pap szavalja el az ünnepélyen, kit erre az alkalomra várnak ide. A közvacsorára számosan jelentkeznek, társadalmunk előkelőségei közül is.

— **Választások az izr. hitközségben.** F. hó 10-én választotta meg a helybeli izr. hitközség képviselő testületet. Megválasztottak: Busztin Adolf, Gara János, Goldschmid Lipót, Dr. Hirn Márton, Háy Károly, Havas Ignác, Kohn Áron, Lederer Lajos, Löffler Miksa, Lövenstein Simon, Miselbach Ignác, Neuman Ignác, Obláth Zsigmond, Pick Ignác, Pintér Gyula, Politzer Mihály, Richter Béla, ifj. Róth József, Schvarecz József, Szöllösi Gusztáv, Véli Miksa. Ezután az előjáróság alakult meg; elnök lett Goldschmid Lipót, alelnök Richter Béla, hitközségi pénztárnok Lederer Lajos, iskola pénztárnok Háy Károly, kúrátorok: Kohn Áron és Pick Ignác. Választmányi tagok: Pintér Gyula, Busztin Adolf, Dr. Hirn Márton, Löffler Miksa, Háy Károly és Schvarecz József.

— **Iskolások felruházása.** Itt az őszi. Elérkezett a hűvös, hideg időszak. A szegények fáznak, nincs ruhájuk. De akiknek van, azok is megérik az őszi csipős, szokatlan szélét. Az iskolákban sok-sok szegény gyermek kénytelen ruhadarabok hiánya miatt az iskolai előadásokat elmulasztani. Az iskolában szokásban levő könyöradományok s az iskolaszékek által megszavazott csekély összegből — a nagyon szegény gyermekeket felszokás ruházni. Igen ám! de ezen felruházás oly későn válik igévé, hogy bizony a ruhára számító és várók nagyrésze már akkor betegen fekszik. Ennek elkerülése végett ajánlatos lenne, ha a felruházást már október hónapban eszközölnék, ne pedig karácsony felé. Eléggé örülnének azok most is, nem csak akkor. Mily jól lenne most, ha az iparos ifjuság által két ízben is; s felerészben a szegény-gyermekek felruházása javára előadott szindarab anyagi sikeréhez mentül többen járultak volna! Úgy lenne most pénz, s e pénzből sokkal több ruhadarabot szerezhetünk s több szegény gyermeket ruházhattunk volna fel. — Áts.

— **Iskolák tisztogatása.** Az iskola okozta betegségek között gyakran említik a portól való fertőzést, melyet a fejletlen és kis ellentálló képességgel bíró gyermekek nap-nap mellett kénytelenek tüdejükbe színni. Nagy gond fordítandó tehát az iskola helyiségeinek tisztaságára, de főleg arra, hogy azokban, nemkülönben az egész iskola épületben minél kevesebb por gyűljön össze. Ha szükségesnek tartjuk lakásunkban naponta a tisztogatást és seprést, mennyivel fontosabb az iskolában hová annyi gyermek jár, hol annyi por képződik. Ajánlatos azért, hogy a bejárat elé kókuszszőnyeget és rostély lábtisztító alkalmaztassék, hogy már a belépésnél a behozott szenny és sár rajta maradjon. Az egyes osztályokat pedig ne ezírok seprővel seprjék, mivel az igen sok port hagy maga után, (na meg az iskolaszolgák mostohasága s felületessége után is) hanem kefével. A tanító pedig szigorúan ellenőrizze a gyermekek cipőit vagy csizmáit, nehogy azok piszkosan, sárosan lépjenek be az iskolába. Öröködjének azonkívül az egyes iskolaszolgákra is, hogy a tanterem mindennap szellőztetve s jól kisöpörve legyen, mert nálunk biz senki se gondolt az iskolára! — Áts.

— **A tápió györgyei relytély.** A szerencsétlen Fluch Márta ügyében a bpesti kir. ítélő tábla a napokban hozta meg a határozatát. A tábla valóban fogadta el azt az állítást, hogy Fluch Márta adta Gottescha Gyula kezébe a revorvert ezen szavakkal: „Itt a pisztoly lödd agyon magad.“ — De figyelembe vette a tábla ama védelem kifogását is, hogy Gottescha Fluch Mártát többször agyonlövessel fenyegette, és hogy a születés titkát nyilvánosságra hozza, mi által Fluch Márta oly nagy lelki felindulásba jött, hogy — egyébként is ideg beteg lévén — az izgalmak hatása alatt önkívüli állapotba jutott. Ezekhez képest a tábla több tanu kihallgatását rendelte el, hogy

Gottescha milyen fenyegetéseket használt. Ezek után Fluch Márta megfigyelés alá vétetik s csak ez után fog a tábla végleges határozatot hozni.

— **Czepléd város pöre.** Czepléd város régóta pörösködött a Makay örökösökkel, a kir. tábla a napokban czepléd javára döntött s így a szegény alapuk 12000 koronával fog gyarapodni.

— **Az Első kecskeméti Conservgyár,** a melynek építkezései már igen szépen haladnak, Bozenból hozzánk érkezett igazgatósági értesítés szerint, 1901. évi május havában kezd meg működését és már is fölhívja a közfigyelmet gyümölcs-, főzelék- és hús conserveire. Másrészt pedig értesítést küld a felől, hogy minő terményeket fog a gyár feldolgozás céljából vásárolni. Ezekből kiemeljük a következőket: Vásárol a gyár: Kajszinbaraczkot, körtét, őszibaraczkot, duranczi-baraczkot, fehér húsú és barna (tehát nem vörös) magvút, továbbá: sárgabaraczkot, veres áfonyát, birsalmát, kerek, nem hosszukás magvú ringlót, almát, szilvát, málnát, kerti málnát, azután: vörös és fehérgyümölcsű cseresznyét, mandulát, dinnyét, meggyet, erdei és kerti szamóczát (eprel) és ribizskét. Főzeléket: sárga répát, borsót, babot paradicsomot, kis ugorkát, fehér csirágot (Spárgel) Főzelékmagvakat beszerzési áron ad el a gyár mindazoknak, a kik az ő részére óhajtanak termelni olyan zöldségféléket, a melyeket a gyár conservek készítésére használhat. Mint már ezekből a tudósításokból is látható, a conservgyár hivatva lesz nagyszabású munkakörével átalakítani zöldség kertészetünket, hatalmas lökést adni gyümölcsöszetünknek és meghonosítani több olyan termelési ágat, a melyeket eddig nálunk vagy egyáltalán nem, vagy csak igen kismértékben kultivált a lakosság.

— **Öntözési munkálatok.** A napokban veszi tárgyalás alá a képviselőház igazságügyi bizottsága az öntözési javaslatot mely gazdasági szempontból igen nagy fontosságú a földmunkálatokra is, mert a csatorna megalkotására évente 310 090 korona van felvéve a földmívelésügyi költségvetésben, ugyanakkora összeggel járulnak hozzá a magán érdekeltek is az alaphoz, ez az összeg nagyot lendít mező gazdasági helyzetünkön.

— **A segéd jegyzők disz kvalifikálása.** A 46-ik gyalogezred tisztikara méltatlannak mondta ki a segédjegyzőket a tisztli kardbajt viselésre, mert magán életükben, hivatalos működésükben végrehajtással is foglalkoznak. Hát ha nem hajtanának végre soha sem az adóhátralékok miatt, az igen pompás dolog lenne, — de hát akkor miből fizetnék a katonaságot?

— **Egy hercegnő vége.** Goresenkov Luczia ragyogó szépségű orosz hercegnőt ezelőtt 20 évvel Pétervárról Budapestre szöktette. A napokban Budapesten egy rongyos koldús asszony halt meg egy pálinka mérésben. A szerencsétlen Luczia hercegnő volt, a kit ingyen temettek el jeltelen sírba.

— **Borok érlelése.** A fiatal bor érlelését semmi sem mozdítja elő, mint gyakori lefejtés. Azért a bort első évben legalább 4—5-ször kell lefejteti és bizonyos érettségénél kell vizahólyaggal deríteni. A bor kisebb hordóban jobban érik, mint a nagyobbban. Hamar érik a bor, ha melegben erjesztetjük, tehát hamarabb érik melegebb pincében is, mint hidegben. A pasteurizálás vagyis 60° R hőfokra való melegítést is nagyban elősegíti a bor érlelését.

— **Az orvosi díjjak tarifája.** Az orvosok díjjaira nézve a belügyminiszter egy rendeletet adott ki, mely megállapítja azt az összeget, a melynél ugyan szabad többet is adni, de kevesebbet nem tartozik az orvos elfogadni. — A miniszter négy fokozatot állapított meg, a szerint, hogy milyen vidéken, környéken, falun vagy városban működik az orvos, 2 kilométernél távolabb eső helyre azonban mindenütt egyformán joga van fuvar költséget is felszámítani. — A díjjak a 4 okozat szerint a következők:

	k o r o n a			
egy látogatás nappal	6	4	3	2
egy látogatás éjjel	8	6	4	3
félnapra	20	15	12	10
félnapon túl minden óra	2	1.50	1.20	1
fél éjjelre	30	20	15	12
ezen túl minden óra	3	2	1.50	1.20
orvosi tanácskozás nappal	20	15	12	10
orvosi tanácskozás éjjel	30	20	16	14

A kezelő vagy házi orvosnak az orvosi tanácskozáson a rendes díj kétszerese jár.

Kórtani vizsgálat mindenütt 5—25 korona
Elmebeteg vizsgálat mindenütt 20—50 „
Kimerítő kórtörténet mindenütt 10—30 „

Munkaképtelenségről szóló bizonyítványért mindenütt négy koronát kell fizetni.

A szabályzat külön megállapítja minden egyes műtétnek, a szülésnél való segítés, a szemészeti műtétek s a fogak árát. A fogműtéteknél a miniszter már csak két és három fokozatra osztja az országot, mert a második fokozatba tartozó városokban ugyanannyit kell fizetni, mint az első fokozatban s a harmadikban ugyanannyit, mint a negyedikben. E szerint pedig egy foghuzás 4 és 2 korona, a többi fog huzása 2 és 1 korona. Egy fogtömés czeментtel nagyság szerint 6—15 és 4—10 korona, arannyal 12—30 és 8—20 korona, egy műfog 6 és 4 korona, egy fogsor 20, 15 és 10 korona, mind a két fogsor 30, 20 és 15 korona.

— **Világhírű munka magyar nyelven.** Brehm Alfréd-nek az állatvilág ritka tehetségű megfigyelőjének és kiváló zoológiai íróinak „Tierleben“ című tíz kötetes munkája legközelebb magyar nyelvű kiadást ér. A világhírű mű mely gyors egymásutánban angol, francia és olasz átdolgozásban látott napvilágot, a Légrády testvérek kiadásában, az eredetivel azonos terjedelemben s ugyanolyan díszes kiállításban fog megjelenni. A kiadó cég e műnek átültetésére egyik legjobb szakérőnket Méhely Lajos tanárt és akadémiust nyerte meg s a hazai olvasó közönség bizonyára örömmel vesz tudomást a nagy nemzeti vállalkozásról.

— **A tűz.** Egy regény került ily cím alatt a magyar hőnyvpiacra, amelyert csaknem párpait kellett vivnia a szerzőjének. Az eset nem volt mindennapi s a világ összes lapjai élénken foglalkoztak vele. A párisi Figaro pedig vezércikket szentelt neki. A szerző, aki ily módon maga is csaknem regényhőssé lett: Gabriele d'Annunzio, a nagy olasz író, költő és drámaíró, Duse Eleonorának, a világhírű tragikának benső jó barátja. És mivelhogy a Tűz cselekménye éppen szakasztott olyan tragikának és költőnek tűzes szerelmi viszonya körül fordul meg, mint amilyen Duse és d'Annunzio, az egész világ voltaképpen nagy heves önvallomást és leleplezést látott a minden ízében rendkívüli regényben. Mindenki elismerte, hogy ez a könyv mestermű de sokan szemére lobbantották a szerzőnek hogy vallomásaiban ily messzire mégsem lett volna szabad mennie. Ezek közé tartozott Marcel Prevost, a nálunk is jól ismert francia regényíró, aki Duse Eleonora érdekében szállott sikkra és élesen megtámadta d'Annunziót. E támadás s a rákövetkező ríposzt majdnem párpajba vitte a két világszerte ismert íróit. Már ez is elég volt arra, hogy a Tűz-et siettek a legtöbb európai nyelvre lefordítani, nagy irodalmi sikerét azonban főképpen lebilincselő érdekességének köszöni. Egy nagy művésznő és egy nagy költő szerelmi regénye ez, színtere Velencének bűbajos panorámája, amelynek leírása csodásan szép. A regény mellékalkjai Margherita olasz királyné, Wagner Rikárd, Liszt Ferencz és olasz irodalmi világ több kitűnősége. Egészen új világot mutat be a szerző oly mesteri előadásban, hogy ez az egy mű is elégséges volt világhíre megalapítására. A szenzációs könyv most magyar fordításban is megjelent Szilágyi Béla kiadásában, aki nagy gondal forbittatta le és felette izléses, elegáns formában adta ki. A gazdag, színes borítékba fűzött kötet ára 3 korona, vagy díszes stilszerű kötésben 5 korona s kapható minden hazai és pályaudvari könyvkereskedésben. Könyvpiacunk e legfrissebb újdonsága méltán számot tarthat az egész magyar olvasóközönség legnagyobb érdeklődésére.

— **Csak 4 koronáért.** 200.000 korona nyerhető. Különösen kedvező nyerési esélyeket juttanak az ő Felsége által engedélyezett új államsorsjáték sorsjegyei, minthogy 18.122 sorsjegy 418.640 korona készpénzben kerül egyszerre soroslásra és a főnyeremény 200.000 korona. Állami felügyelet és kezesség. Minthogy e 4 koronás sorsjegyek előreláthatólag gyorsan elfognak, ajánlatos, hogy ily sorsjegyekre szóló megrendelések a Nemzeti pénzváltó Részvénytársaságnál (Budapest, Gizella-tér. Haas-palota) mielőbb, de legkésőbb 8 napon belül beküldesenek. — A nevezett intézetnél osztálysorsjegyek is kaphatók eredeti árakon és megjegyezzük, hogy ez egyúttal az ország legnagyobb osztálysorsjegy-elárusító helye, mely a sorsjegy-vevőknek a legnagyobb előnyököt és bíztonságot nyújtja.

Legujabb amerikai találmány.

Villanyvilágítás vezeték és akkumulátor nélkül. Minden pillanatban, szél és zivatarban egyformán funkcionál. Az egyedül abszolút tűzbiztos világítás füst, piszok és nedvesség nélkül. Ujszerű, könnyű tartós (3 havi jótállás) száraz elemek. **Zseblámpák, gázgyújtók, kazán-, kerékpár- és kocsilámpák-óra és fényképlámpák** stb. igen izletes kivitelben. Alkalmasság ajándék: Villanyos nyakkendőtüskék és világitott gomblyuk-rózsák. — Kizárólagos elárúsítás utánvét mellett. 3-7

Amerikan & Internat. Trading Association
Budapest, Nádor-utca 11. sz.

Törlesztéses kölcsönök

földbirtokokra I. helyre
5 3/4% évi anuitásra 43 1/2 évre
készpénzben az ingatlan 2/3
értéke erejéig, — II. helyre
6% kamatra törlesztés nélkül.

Városi bérházakra az
érték 1/3 erejéig törlesztéses
kölcsönök csak I. helyre
hason feltételek mellett engedélyeztetnek.

Felvilágosítással szolgál
díjtalanul —14

Gerő Albert
Bpest, VII. Nefelejts-utca 8.

Férfiak

figyelmébe.

A legmakacsabb és idült huyecsőfolyásnál (magfolyás stb.) egyedül gyors és biztos sikerrel használtatnak a

Gonorrol-Pilulák

melyek egyedül csak Silberstein S. vegyszeti laboratoriumában Bécs, IX. Rossauerlande 35. sz. kaphatók. Ára egy doboznak frt 2.50, (ezen összeg levélbélyegeken is elfogadjatik.)

Százezrek e szernek köszönik egészségük helyreállítását. 3-10

Egy jó családból való fiú tanulóknak fölvetetik e lap kiadóhivatalában.

10 koronáért **Beni arany Plaque remontoir óra** az egyedül igazán nagy karátos aranyval erőbitett dísz óra, amelyet mindenki 100 K beesz. Tenyleg azonban 100 K felett, véssel, tartóság és pontosjárásánál 5 évi kezességel csak 10 K az ára. Horonyimfival, repaszírozva, 3 fedőlel 14 K Valódi ezüst remontoir 15 kőre, 3 nehéző dűsán vésett fedőlel, elismert kitűnő óra, különösen 15-18 K, hőlgyvek 14 K Nikelóra lejobb kéziművelő 7 K 50 ft Diva's 10-12 elegáns arany Plaque-lánc óra 15 hőlgyek részére 4 K

14 k. rát. arany-gyűrűk 2 K hőlgyeknek és uraknak, val. ezüsttel erősítve. Mind gyűlöli hívat. j. zússal Hossz. évi tartóságáért kezesség Gyöngyvesztés gyémántokk és szín kővekkel 2 K, erősebb 3 K. Nászgyűrűk 2 25 K (Papírszel. számerek kerek.)

Érdekes újonság. Hangverseny-Piston-Accordeon nagy feltűnést kelt, szolid szerkezete és gyártása, valam. olcsó ára miatt, mind. kora ismerős nélkül mindenki eljárathatja a legszebb tánczenét, indulókat, melófiákat. A hangszernek 28 hangja van gyöny. besz. kísérettel 5 K. Kép ár. gyűzők ingy. kapható.

Kundbakin M., Bécs, IX., Berggasse 3.

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy a Főtéren a róm. kath. templommal szemben (Richter-féle ház) a mai kor kívánalmainak és a modern szükségletnek teljesen megfelelő

fiók óras és ékszerész üzletet

nyitottam.

Tisztelettel jelzem egyuttal, hogy üzletemben kitűnő szerkezetű, pontos ébresztő órák kaphatók, egyéb árúk árára nézve is bárkinek és bármikor készséggel szolgálok felvilágosítással.

Uj órák vételénél jótállást vállalok 1 évig, nemkülönben órajavitásokat a legolcsóbb áron vállalok el s ígérem, hogy azokat gyorsan és mindenki teljes megalgedésére eszközölöm.

Biztosítom a n. é. közönséget arról is, hogy az üzletemben raktáron álló különféle ezüst és aranyemlékek, mint: karpereczek, broschok, medal érmek, garniturok, fülbevalók, köves, karika, brillant és gyémánt-gyűrűk, inggombok, valamint függők, dísztárgyak, tajtárúk stb. nemcsak ezüst és aranyértékükre, anyagukra, de finom és izléses kivitelükre nézve is páratlanok, sőt állithatom, hogy azokkal a fővárosban is bátran kiállanom a versenyt.

Tevékenységetem s ügybuzgalmamat, mely üzletemnek éltető eleme s melyet t. vevőim érdekeinek kielégítésére szentelek örökké: b. jóindulatukat és figyelmüket kérve maradtam a n. é. közönségnek kész tisztelője

3-3

Hintzler Géza
óras és ékszerész
Czepléd és Abony.

Van szerencsém Abony város közönségének szives tudomására hozni, hogy a 20 év óta fenálló

óras és ékszerész üzletemet

ujjonnan felszereltem és azon helyzetben vagyok, hogy bármely finom szükségleteket is a legpontosabban és leggyorsabban kiszolgálhatom.

Midőn ezt a n. é. közönség b. tudomására hozom, egyuttal értesitem, hogy egy műóras segédet hozattam, ki minden e szakba vágó munkát képes elvégezni, ugymint: arany és ezüst javításokat.

Továbbá tudatom, hogy részlet fizetésre is szolgálok vevőimnek.

A n. é. közönség szives pártfogását kérve maradtam

tisztelettel

Rosenzweig J.

városi óras és ékszerész Abony.

3-3

Clayton & Shuttleworth **Vázei-körút 68. sz.**
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek 2 1/2 egész 12 lóerőig, szá. makazalozók, kor. xölgyzők, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, horonák.

"Columbia-Drill" legjobb sorvetőgépek, szecsakavágók répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, egytetemes acél-ekék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes ábrák kímáratra ingyen és bérmentve küldetnek.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagvobb locomobil- és cseplőgép gyára.